

Sananselitystä

Sananselityksissä käsitellään kirkkovuoden kunkin pyhäpäivän yhtä evankeliumikirjan tekstiä. Selitykset on tarkoitettu sekä sanankuulijoille että sananjulistajien avuksi. Tämä jakso alkaa kiirastorstaista 28.3. ja päättyy Pyhän Kolminaisuuden päivään 26.5.

Iloinen vapauden ja sovinnon ateria

KIIRASTORSTAI 28.3.

2. MOOS. 12:1–8, 11–14; 1. KOR. 10:16–17;

MATT. 26:17–30

Evankeliumin kuvaamat tapahtumat ankuroituvat vahvasti juutalaisen kansan historiaan. Vanhan testamentin *pesah*-ohjeistukset ja -kuvaukset ovat pohja sille, miten myös Jeesus oppilaineen vietti tätä suurta kevään juhlaa. Heprean kielen pääsiäistä tarkoittava sana *pesah* viittaa veriin ”mennä ohi” (vrt. engl. *Passover*). Se viittaa siihen, miten 10. vitsauksen kuoleman enkeli ohitti ne heprealaiskodit, joiden ulko-ovien pihtipielet ja kamana oli sivelty uhrieläimen verellä. Egyptiläiskotien ovilla ei ollut noita merkkejä, ja niistä esikoislapset ja karjan esikoiset kuolivat. Juutalaiset ovat juhlineet *pesah*-juhlaa Egyptin orjuudesta vapautumisen juhlanäki keskeytyksettä 2. Mooseksen kirjan kuvaamista tapahtumista asti; vain kuningasaikana juhlintaan tuli keskeytys – kunnes sitä taas jatkettiin Joosian ja Hiskian aikana. Silloin sen viettoa varten määrättiin yksityiskohtaiset säädökset.

Jeesus liittyi oman juutalaisen kansansa pitkään perinteeseen *pesahin* juhlinnassa, ja tärkeä osa sitä oli juhlan aattoiltana, babylonialaisen kalenterin nisan-kuun (aiemmin kanaaniilainen aviv- eli kevät-kuu) 14. iltana nautittava juhla-ateria, jonka keskeinen ruokalaji oli vähän aiemmin uhrattu lammas tai vuohi. Tuon *seder*-aterian juhlinta oli kehittynyt jo monimuotoiseksi, rituaaliseksi ateriaksi Jeesuksen aikaan tultaessa. Siihen kuului jo Jerusalemin temppelissä uhrattu pääsiäis-lammas tai -vuohi. Uuden testamentin kielessä Jeesuksen sovitustyön merkitystä korostavana ilmaisuna Hänestä käytetään usein nimitystä ”Jumalan Karitsa”. Tämän Karitsan verimerkki pelastaa Häneen

turvautuvat kuolemasta elämään.

Pesahin säädöksissä tärkeää oli kaikenlaisten happamien ruoka-aineiden pois laittaminen ja polttaminen (*bi’ur hāmēs*) ennen viikon mittaisen juhlan alkua. Tämä juhla on happamattoman leivän juhla siksi, että Egyptin orjuudesta vapautuminen tapahtui niin nopeasti, ettei leipätaikinakaan ehtinyt kohota. Uudessa liitossa ”happamalla” tarkoitetaan syntiä, ja sen pois paneminen on tietenkin tärkeä kehoitus meille kaikille. Esimerkiksi Paavali opettaa näin (1. Kor. 5:7): ”Puhdistakaa talonne hapantaikinasta, niin että teistä tulee uusi taikina.” Kiirastorstain anteeksiantamuksen ja sovituksen aterialla tämä ”happamen pois juuriminen” todella tapahtuu.

Eräs juutalaisen *seder*-aterian erikoisuus on, että yhdessä vaiheessa kolmen päällekkäisen happamattoman leivän pinon keskimmaisesta leivästä murretaan puolet pois, ja se piilotetaan. Ateria ei voi päättyä ennen kuin tuo leivän puolikas löytyy. Sen löydyttyä leipäpala murretaan kaikkien syötäväksi. Messiaanis-juutalaisissa seurakunnissa tässä nähdään viittaus Kolminaisuuden toiseen persoonaan, Poikaan, joka murretaan eli Hän kuolee. Sen jälkeen Hänet kätetään, haudataan, ja lopulta ylösnousemuksen jälkeen Hän on seurakuntansa keskellä murretussa ehtoollisleivässä. Messiaaniset juutalaiset usein viettävätkin ehtoollista *seder*-aterian yhteydessä. – Ehtoollisleivässä tullaan oalliseksi Jeesuksen ruumiin sakramentista. Vasta aterioinnin kautta tullaan osalliseksi itse uhrin siunauksesta. Jeesus sanoo: ”Ellette te syö Ihmisen Pojan lihaa ja juo hänen vertaan, teillä ei ole elämää.” (Joh. 6:53).

Siinain liitto, 10 käskyn liitto, vahvistettiin uhrieläinten verellä (2. Moos. 24:8). Vihmottu veri loi yhteyden liiton osapuolten välille, ja liitto astui sitovasti voimaan. Tämä kaikki viittasi jo uuden lii-

ton anteeksiantamukseen, joka perustuu Herran kärsivän Palvelijan profetian (Jes. 53) toteutumiseen.

Messiaanisella *seder*-aterialla/ehtoollisella vakiintui käytäntö siunata ja syödä ensin leipä ja sitten viini — eli aivan kuten Jeesus toimi ehtoollisen asettaessaan. Juutalaisessa *seder*-perinteessä — kuten myös sapattiaterialla — siunataan ensin viini ja vasta sitten leipä. Yksi *seder*-aterian neljästä viinilasista tuli siunatuksi uuden liiton viinimaljaksi. Se oli ehkä kolmas eli lunastuksen ja siunauksen malja. Jeesuksen mukaan 3. maljan yhteydessä solmittiin ”uusi liitto Hänen omassa veressään” (Luuk. 22:20). Tässä Jeesus ilmeisesti viittasi siihen uuteen liittoon, jonka Jumala lupasi solmia Israelin kanssa (Jer. 31:32). Kansan rikottua aiemman liiton olisi siitä saattanut seurata Jumalan rangaistus, mutta kauhun ja kirouksen maljan sijaan Jumala lupasi siis siunauksen, armon ja anteeksiantamuksen maljan. Paavali kutsuu sitä ”maljaksi, jonka siunaamme” (”siunauksen malja”, KR38) ja ”Herran maljaksi” (1. Kor. 10:16, 21).

Evankeliumin ja muiden tekstien muodostama kuva kiirastorstain ja ehtoollisen merkityksestä on rikas. Ehtoollisen sakramentti on uuden liiton ateria, Jeesuksen uhrikuoleman muisto, syntien anteeksiantaminen, kiitos ja ilo — ja lopulta taivaallisen juhlan odotus ja murretun leivän yhteys.

Ehtoollisliturgian sanojen mukaan ”saamme julistaa Jeesuksen kuolemaa siihen asti, kun Hän tulee takaisin kuniassa”.

Juha-Pekka Rissanen

Israel-lähettilä (SLS 1990–2002, Kylväjä 2018–2019), kappalainen, rovasti Leppävaaran seurakunta, Espoo

Jumalan karitsa

PITKÄPERJANTAI 29.3.

JES. 53

Pitkänäperjantaina tulee aina julistaa Vanhan testamentin lukukappaleesta Jes 53. Lue, laula tai kuuntele siihen erityisesti johdattavat virret 56, 57, 58, 62, 63, 64, 65, 68, 71, 73, 76, 80!

Jes. 53 on juutalaisille ainainen ongelma: Mistä ja kenestä on kysymys? Juutalaisuudessa tekstiä ei ole paljon luettu eikä selitetty. Keskushenkilö on mielletty usein yhteisöksi: Jumalan kärsiväksi kansaksi Israeliksi. Kuvaus olisi liian vaikea liitettäväksi kehenkään yksittäiseen ihmiseen. Sinä ja minä emme voisi pitää itseämme Herran kärsivänä palvelijana. Israelin kansan kärsimys ei kuitenkaan sovita sen syntejä, eikä Ukrainan kärsimys lunasta sitä. Meidän kunkin kärsimys ja kansojen kärsimys eivät ole sovitushuhri, joka johtaa Jumalan tuntemiseen. Kirkossakin Jesajan kuvaus on usein käytännössä sivuutettu.

Jesaja puhuu ”Herran vanhurskaasta palvelijasta” toisaalta ”menestyvänä” ja ”suurena” (52:13), toisaalta ”ei enää edes ihmisenä”, ”vesana kuivasta maasta” (52:14; 53:2–3). Jesaja (11:1) kuvaa Iisain kannosta nousevaa versoa, joka puhkeaa sen juuresta tarkoittaen Daavidin samuneeen kuningassuvun jälkeläistä, Uutta Versoa (Sak. 3:8). Kanto on lahonnut, maa on kuiva. Niistä ei voi nousta mitään. Verso eli Herran palvelija ei ole kaunis eikä ihailtava vaan ”hyljeksitty” ja ”kipujen mies”.

Herran palvelija ei kuitenkaan ollut koskaan harjoittanut vääryyttä. Hän oli synnitön eli vanhurskas.

Herran vanhurskas palvelija ottaa toisten aseman heidän sijastaan. Hän on kuin eläin, uhrikaritsa, toisten sijaisena.

Jesajaa ei ymmärtänyt Etiopian kuningataren hoviherrakaan, eunukki, joka

palasi Jerusalemissa pyhiinvaellusmatkalta ja luki vaunuissaan tätä kohtaa ja jonka luo Filippos lähetettiin sitä selittämään. Hän julisti miehelle evankeliumia Jeesuksesta. (Ap. t. 8:26–35)

Jesajan kuvaama ”hän” on Jeesus. Johannes Kastaja tunnisti hänet ”Jumalan Karitsaksi, joka ottaa pois maailman synnin” (Joh. 1:29). Ilmestyksessään Johannes mainitsee Jeesuksen Karitsana 27 kertaa. Syvimmin Jes. 53:n ja Jeesuksen kärsimisen ja kuoleman liittää yhteen apostoli Pietari (1. Piet. 2:24–25).

Jeesus, Jumalan Poika ja Palvelija, ei kuollut omien syntiensä tähden niin kuin uskottiin. Niitä ei ollut: hän oli synnitön ja vanhurskas ristillä kärsiessäänkin. Hän kuoli toisten sijaisena kantaen Jumalan vihan heidän puolestaan. Isä vyörytti syyttömän Poikansa päälle ristillä sen rangaistuksen, jonka me kukin ja kaikki ihmiskuntana olemme synnistämme oikeuden mukaan ansainneet. Jumala kohteli Poikaansa kuin hänen syynsä olisi ollut myös se pahuus ja vääryys, joka on Venäjän hyökkäyksen takana. Jeesus kärsi helvetin — meidän tähtemme, meidän puolestamme, meidän hyväksemme.

Me olemme toisenlaisia kuin Jeesus: emme vanhurskaita, vaan syyllisiä. Kuitenkin olemme myös samanlaisia kuin hän: sairauden tuttavina, torjuttuja kuin kärsimään pakotetut ukrainalaiset. Jeesus jakaa kansamme sen kohtalomme, joka on epäoikeudenmukaista kärsimystä. Hän jakaa myös sen oikeudenmukaisen ikuisen kärsimyksen, joka johtuu syyllisyydestämme Jumalan edessä. Hän valitsi epäoikeudenmukaisen kärsimyksen vapaaehtoisesti.

Herran Palvelija ”sai rikkaan haudassa leposijansa.” Se mahdollisti ylösnousemisen todentumisen. Joosef Arimatilainen ei sitä tajunnut tarjotessaan kalliin kalliohautansa Jeesukselle. Hän halusi torjua Jeesuksen häpeän joutumi-

sesta kaatopaikalle, jonne ristiinnaulittujen ruumiit päätyivät hautaamattomina muun jätteen joukkoon — niin kuin venäläisten sotilaiden teloittamat ukrainalaisten ruumiit.

Jesajan kuvaus päättyy siihen, mistä se alkoi: Herran Palvelija ”jakaa saalista mahtavien kanssa” eli kukistaa Saatanan, ”Mahtavan”. Sellaisenakin Herran palvelija ”saattaa ihmetyksiin meidät”: Jeesus nousi ylös kuolleista!

Vaunuissaan Jes. 53 lukenut mies oli rikas ja vaikutusvaltainen, vaikka ilmeisesti oikeamielinen oligarkki silloisen Etiopian, nykyisen Sudanin alueen valtionhallinnossa. Hänellä oli kuitenkin kaksinkertainen muuri suhteessa Jumalan seurakuntaan ja Jumalaan. Hän oli pakana, vaikka etsi Jumalaa Raamatusta ja juutalaisten pyhästä temppeleistä Jerusalemissa asti. Hän oli eunukki: hänen fyysistä olemustaan oli kastraatiolla runneltu tavalla, jonka Mooseksen laki torjui Jumalan luomistekoon puuttumisena (5. Moos. 23:1). Sellainen mieheydensä menettänyt ei saanut kuulua Jumalan seurakuntaan kuten ei muukalainenkaan. Silti Herra sanoo (Jes. 56:3–7), että myös muukalaiset ja eunukit saavat tulla hänen pyhälle vuorelle. Hän täyttää heidät siellä riemulla. Hoviherra tunsu varmaan tämän kohdan, joka antoi hänelle lupauksen ja toivon, ja lohdutti häntä.

Herran kärsivä palvelija ja Jumalan Karitsa, ja hänen tekonsa olivat myös tätä Jumalan kansaan kaksinkertaisesti kuulumatonta varten. Hän oli ensimmäinen pakana eli juutalaiseen kuulumaton, joka pääsi osalliseksi Messiaasta Jeesuksesta ja pelastuksesta. Hän uskoi Jesajan ja Filippoksen sanoman ja koki ”Herran käsivarren voiman”. Filippos kastoi hänet, ja hän jatkoi matkaansa iloiten.

Etiopialaisen eunukin ja oligarkin rinnalle saamme mekin astua synteinemme, heikkouksinemme ja kovine kohtaloi-

nemme kuulemaan evankeliumin Jeesuksesta. Lausu ääneen itsellesi ydinsanoma omalla nimelläsi Jakeesta 5: ”Hän kärsi rangaistuksen, jotta minulla olisi rauha, hänen haavojensa hinnalla minä olen parantunut.”

Raimo Mäkelä

SROS:n emeritustoiminnanjohtaja, TT,
Kauniainen

Peloissaan ja riemuissaan yhtäikää

1. PÄÄSIÄISPÄIVÄ, 31.3.

MATT. 28:1–8

Jeesuksen haudalla käyneistä naisista sanotaan heidän lähteneen sieltä yhtäikää peloissaan ja riemuissaan. Sellaista elämä voi olla. Samalla kertaa pelottavaa ja iloista.

Sytä pelkoon on paljon. Maailman tilanne voi pelottaa. Mutta ehkä me enemmän pelkäämme itsemme ja läheistemme puolesta sairautta ja onnettomuuksia.

Haudalle tulevia naisia oli kaksi päivää aiemmin kohdannut hirveä tragedia. Jeesus oli surmattu. He olivat uskoneet, että Jeesus oli luvattu Messias, mutta nyt kaikki oli romahtanut.

Enkelin ilmoitus, että Jeesus oli noussut kuolleista, oli synnyttänyt riemun, mutta pelko ei ollut täysin väistynyt. Hyvää uutista oli vaikea uskoa todeksi, vaikka hauta oli tyhjä.

Pelkojemme takana suurin lienee kuoleman pelko. Ei ole suurempaa tuskaa kuin lopulliselta tuntuva ero läheisistä.

Pääsiäisaamu ei ulkonaisilta puitteiltaan ollut kovin ihmeellinen. Suuret asiat eivät aina tapahdu suurellisesti.

Sen paremmin ristiinnaulitseminen kuin ylösnousemukseen eivät olleet suur tapahtumia. Kauheaa ja häpeällistä kuolemaa oli todistamassa sentään jonkinlainen joukko, mutta pääsiäisaa-

mun ihmettä vain muutama sokaistunut sotilas ja hautaa katsomaan tulleet pari pelokasta naista.

Jumala toimii usein salassa. Pelokkaan ihmisen hiljaisessa rukouksessa voi tapahtua enemmän kuin YK:n yleiskouksessa. Uskon, toivon ja rakkauden ihmeistä ei kerrota TV-uutisissa.

Selvää on, ettei kukaan osannut odottaa sitä, mitä tapahtui pääsiäisaamuna. *Jerusalem Post* ei ollut paikalla. Jeesuksen ylösnousemuksen kohtasi vain muutama siihen valmistautumaton, toivonsa kadottanut ja pelkäävä.

Ja sitten äkkiä kuolema, se kaikkein pelottavin ja jokaista odottava hirmuisuus oli voitettu. Sen suurempaa uutista ei ole. Pelon rinnalle syntyi riemu. Aluksi vain muutaman ihmisen sydämessä, mutta myöhemmin kaikkialla, minne sanoma levisi.

Meitä saattaa hämmentää, että eri evankeliumeissa pääsiäisen tapahtuma ja Jeesuksen ilmestymiset on kuvattu eri tavoin. Hämmennys on kuitenkin turha. Yhtäpitävästi kaikki kertovat, että Jeesus nousi kuolleista, hauta oli tyhjä ja Jeesus ilmestyi useita kertoja ja monille ihmisille.

Oli pelkoa ja riemua. Ylösnousemus muutti pelokkaat rohkeiksi ja riemuitseviksi ylösnousemuksen todistajiksi.

Mitä haudalle tulleista naisista voisi oppia? Ainakin sen, että he olivat olleet myös Golgatalla todistamassa Jeesuksen kuolemaa. Ristin kautta mennään ylösnousemukseen.

Voisiko sama tapahtua meille tänä pääsiäisenä? Erilaiset pelot ja kuoleman kauhistavuus ovat saattaneet peittää meiltä sen, että kristitylle kuolema on voitto.

Ehkä mekin tarvitsemme oman Getsemanemme ja Golgatamme ennen kuin pääsemme pääsiäiseen. Jumala joutuu ehkä sallimaan meille monenlaisia pettymyksiä ja pelkoja matkalla kuoleman voittamisen riemuun.

Raamattu varoittaa keskittymästä vain ajallisiin, tämänpuoleisiin. Paavalin mukaan olemme kaikkia muita ihmisiä surkuteltavampia, jos panemme toivomme Jeesukseen vain tämän elämän ajaksi.

Taivaasta kuuluu tänäänkin kaikille Jeesusta etsiville: hän on noussut kuolleista, hän on kukistanut kuoleman. Se tarkoittaa, että kuolemasta on tullut Jeesuksen turvautuville portti ikuisen elämään. Pääsiäisen sanoma nostaa katsemme siihen, että kuoleman kautta kuljetaan ylösnousemukseen.

Voi olla, että lähdemme pääsiäisaamun jumalanpalveluksestakin ”yhtä aikaa peloissamme ja riemuissamme” kuten naiset haudalta. Peloissamme ehkä siksi, että olemme tekemisissä niin suurten asioiden kanssa, ettemme pysty niitä käsittämään. Elämään ja kuolemaan liittyvä väkisin pelkoja. Mutta kun Jeesus on kuolemallaan sovittanut syntimme ja ylösnousemisellaan avannut meille taivaan, on syytä antaa riemun voittaa. Enää ei ole mitään kadotustuomiota niille, jotka ovat Kristuksen turvissa.

Ihmisten rohkaisut eivät ehkä saa pelkojamme väistymään. Mutta enkelin taivaasta tuoma viesti meillemme on: Älä pelkää. Jeesus on noussut kuolleista.

Se tarkoittaa, että hän vie omansa iäiseen elämään. Tämä sanoma voittaa pahimmankin pelon ja epätoivon. Meidän käy lopulta hyvin. Matkalla ei voi täysin välttää pettymyksiä ja pelkoja — niitäkin tarvitaan —, mutta niiden kanssa voi samalla jo riemuita. Tuli mitä tuli, lopulta kaikki on hyvin. Siksi on hyvä antaa pääsiäisriemun valaista pimeitäkin päiviä. ”Kuitenkin minä toivon ja odotan, sillä minä ajattelen tätä: Herran armoa on, että vielä elämme. Hänen laupeutensa ei lopu koskaan.”

Luther kirjoittaa: ”Mahdollisesti Kristus ensin tullessaan pelottaa sinua; mutta synnä siihen ei ole hän, vaan oma luonto-

si, joka ei häntä oikein tunne. — Hänet päinvastoin tunnettakoon sellaiseksi, joka mielellään tulee sinun tykösi, kun sinä olet murheellinen, että sinäkin iloitsisit hänestä ja antaisit kauhistavien ajatusten mennä menojaan.”

Timo Junkkaala

SROS:n toiminnanjohtaja (eläk.),
kirkkohistorian dosentti, Helsinki

Vain veri riittää

2. PÄÄSIÄISPÄIVÄ 1.4.

1. PIET. 1:18–23

Jeesuksen veri ei ole nykyään muodikkain saarnan aihe. Pietari ei kuitenkaan pelkää puhua aiheesta. Heti kirjeensä alussa hän puhuu siitä, miten hänen kuulijansa ovat vihmottuja puhtaaksi Jeesuksen verellä. Nyt tekstissämme hän puhuu Kristuksen kalliista verestä lunastusmaksunamme. Verellä on siis valtava merkitys pelastuksemme kannalta.

Pietari käyttää vahvoja kontrasteja. Tämän maailman asiat ovat arvossaan vain vähäisiä, vaikka me usein arvotammekin ne korkealle. Jumalan valtakunnan todellisuus taas on valtavan arvokasta, vaikka syntinen ihminen ei usein näe sen arvoa. Pietarin vastaanottajien joukossa oli pakanoita, jotka olivat saaneet perinnöksi tyhjänpäiväisen elämän. Tämä elämä oli orjuutta synnille, himojen täyttämää elämää, kuten Pietari edellä kuvaa.

Onkin kiinnostavaa, miten syntinen ihmismieli toimii. Moni miettii, mistä joutuu luopumaan, jos lähtee seuraamaan Jeesusta: mitkä kaikki huvitukset, ilon aiheet tai ystävät joutuisi jättämään taakseen. Voi tuntua ylitsepääsemättömän vaikealta luopua katoavista, ajallisista asioista. Vasta kun Pyhä Henki saa avata silmät näkemään Jumalan tarjoaman elämän todellisuuden, näiden maallisten asioiden hohto katoaa. Silti kristitynkin

on pidettävä katseensa Jeesuksessa, jotta hän ei taas taivu noudattamaan näitä asioita.

Orja täytyi aina ostaa vapaaksi, ja myös synnin orjuus vaati tätä. Siksi Pietarikin puhuu maksusta. Meitä ei ole lunastettu entisestä turhasta elämästämme hopealla tai kullalla. Kullan maallinen arvo oli ja on suuri, ja siksi Raamatussa monesti asioita verrataan siihen. Arvostaan huolimatta kultakin on lopulta katoavaa. Siksi Jumalan antama lunnas oli vielä jotakin parempaa: Kristuksen, virheettömän ja tahrattoman karitsan veri. Vanhassa testamentissa Jumalalle uhrattujen uhrien piti olla virheettömiä, mutta niistäkään ei ollut vapauttamaan ihmistä. Siksi tarvittiin Jeesus, joka uhrikuolemallaan pelastaisi kansansa sen synneistä. Jokainen ihminen on tekojensa tähden matkalla oikeudenmukaiselle tuomiolle, mutta Kristuksen lunnasmaksu voi nostaa meidät vanhasta elämästä uuteen, synnin orjuudesta Jumalan lapseksi.

Etenkin tuohon aikaan menneitä aikoja ja esi-isiä arvostettiin korkealle. Ei ollut helppoa hylätä jotain sellaista, jonka varaan elämä oli rakennettu. Pietari kuitenkin todistaa, että on jotain vanhempaa kuin esi-isien perinteet; Kristus, joka oli valittu jo ennen maailman perustamista. Ehkä moni ajattelee Jumalan ensisijaisen suunnitelman menneen pieleen, jolloin hänen täytyi kaivaa takataskustaan suunnitelma B, Jeesus. Totuus on kuitenkin se, että Jumala oli suunnitellut lähettävänsä Poikansa maailmaan uhriksi jo ennen Aadamin ja Eevan syntiinlankeemusta. Mikään Jumalan suunnitelmassa tai aikatauluissa ei ole sattumaa, vaan kaikki toimii hänen ajatustensa mukaan. Elämme etuoikeutettua aikaa, aikojen loppua, jolloin Jeesus ja hänen työnsä on tuotu julki.

Tässä ajassa on vaikea puhua yhdestä totuudesta, sillä moni opettaa, että

Jumalan luokse on monta reittiä. Pietarin kuulijoiden esi-isät olivat myös antaneet perintönä näitä vaihtoehtoisia reittejä. Pietari kuitenkin todistaa, että usko Jumalaan tapahtuu Jeesuksen kautta. Monet lupaavat paljon, mutta lupaukset eivät ole luotettavia. Jumala sen sijaan osoitti, että ihmiset voivat täysin luottaa Jeesukseen herättämällä hänet kuolleista ja nostamalla kunniaan.

Evankeliumin sanoman vaikutus on aina muutos ihmisessä. Se saa aikaan kuuliaisuuden totuudelle, jonka suurin ilmaisu on rakkaus toisia kohtaan — etenkin niitä kohtaan, joihin usko yhdistää. Valitettavasti Jumalalla on monesti tässä työsarkaa meidän kohdallamme, sillä rakkautemme toisia kohtaan on vaja-vaista. Katkeruus ja pahan puhuminen selän takana ovat yleisiä ongelmia myös seurakuntaruumiissa. Syntinen ihminen tarvitsee alati Jeesuksen veren turvaa, mutta myös hänen uudistavaa voimaansa.

Jokainen Jeesuksen oma on syntynyt uudesti katoamattomasta siemenestä. Tuo siemen on evankeliumin sana, jonka kautta olemme saaneet tulla Jeesuksen luo. Tämä tekee jokaisesta saman Isän lapseksi syntyneestä hengellisiä sisaruksiamme, joita meidän tulee rakastaa. Jotkut antiikin ajattelijat sanoivat, että kasvavat asiat muistuttavat siementään. Katoavasta siemenestä kasvaa katoavia asioita, mutta Jumalan istuttamasta katoamattomasta siemenestä kasvaa katoamattomia. Kristitty on saanut syntyä katoamattomuuteen Jeesuksen uhrin tähden. Elämämme ei ole turhaa tai katoavaa: Jeesuksen uhri osoittaa meidän arvomme Jumalalle ja tästä lahjana saatu uusi elämä jatkuu iäti.

Marko Mitronen

Keski-Pohjanmaan Ev.lut. Kansanlähetyksen vs. piirijohtaja, pastori, Kokkola

Ateria, kirjoitukset, todistus

1. SUNNUNTAI PÄÄSIÄISESTÄ
(QUASIMODOGENITI) 7.4.

LUUK. 24:36–49

Pääsiäispäivän iltana kaksi opetuslasta kulkee Jerusalemissa Emmaukseen, noin kahden tunnin kävely matka. He saavat seuraansa Jeesuksen, jota eivät kuitenkaan tunnista. He kertovat tälle hämmennyksinä, että jotkut väittävät nähneensä elävänä Jeesuksen, joka ristinnaulittiin, kuoli ja haudattiin muutamaa päivää aiemmin. Ilmailematta heille kuka on, Jeesus selittää kirjoituksista, mistä on kyse. Tullessaan Emmaukseen matkalaiset vaativat Jeesusta jäämään aterialle. Hän suostuu. Vasta kun hän aterian aikana ottaa leivän, kiittää Jumalaa, murtaa ja antaa heille, he tajuaavat, että kyseessä on Jeesus. Samalla hän kuitenkin katoaa heidän näkyvistään.

Matkalaiset palaavat saman tien Jerusalemiin kertomaan muille, mitä tapahtui. Juuri heidän kertoessaan Jeesus seisoo heidän keskellään sanoen: ”Rauha teille”. Tästä alkaa päivän evankeliumi. Opetuslapset pelästyvät, koska luulevat näkevänsä aaveen. Jeesuksen pitää uudelleen vakuuttaa heille olevansa ylösnoussut osoittamalla jäseniään, syömällä paistettua kalaa ja selittämällä kirjoituksia.

Luukkaan kertomuksessa toistuvat samat kolme asiaa, joiden varaan myös messu rakentuu: ateria, kirjoitukset ja todistus.

Ateria

Emmauksen tien kulkijoista sanotaan, että ”heidän silmänsä olivat kuin sokaitut”. Sama toistuu vähän myöhemmin Jerusalemissa. Ylösnoussutta Jeesusta ei tunnusteta.

Emmauksessa silmät aukesivat, kun Jeesus aterioi ja mursi leipää. Jerusalemissa

hän näytti heille käsiään ja jalkojaan, otti sitten palan paistettua kalaa ja söi. Syöminen paljasti. Hänet kutsuttiin Emmauksen pöytään muukalaisena, mutta ateria paljasti hänet. Kristus oli vieraana omalla ateriallaan, kunnes hän mursi leivän ja silmät aukesivat. Luukkaan kertomus perustelee eukaristian eli ehtoollisaterian merkityksen. Kristuksen läsnäolo muuttaa aterian pyhäksi ateriaksi. Evankeliumin kirjoitusaikana opetuslapsiin oli liittynyt paljon niitä, jotka olivat syntyneet vasta näiden tapahtumien jälkeen. Oliko toisen sukupolven kristittyjen tyydyttävä vain kertomuksiin siitä, miten Jeesus ilmestyi aikoinaan? Luukkaan vastaus on painokas ”ei”. Jokainen kristitty sukupolvi on ensimmäinen sukupolvi, koska jokainen sukupolvi tarvitsee oman kohtaamisensa ja silmien aukeamisen. Ylösnousemus avautuu kohtaamalla Jeesus aterialla.

Kirjoitukset

Matkalla Emmaukseen Jeesus auttoi seuralaisiaan ymmärtämään Kirjoituksia. Sama toistui Jerusalemissa: ”Nyt hän avasi heidän mielensä ymmärtämään kirjoitukset.” Ensimmäisten opetuslasten usko oli ankkuroitu Heprealaisen Raamattuun. Tilanne on täysin toinen omalla aikamme. Vanhan testamentin kirjoitukset yhdistetään lähinnä *Handmaid’s Tale* -tyyliseen patriarkaaliseen pakkovaltaan — jos niistä ylipäänsä tiedetään mitään. Valitettavasti myös me luterilaiset papit olemme osasyllisiä pinnalliseen ja joskus avoimen antisemitistiseen Vanhan testamentin käyttöön.

Mutta tilanne ei ole uusi. Jo toisella vuosisadalla kristityt kävivät keskusteluun antiikin kreikkalaisten kirjoitusten kanssa, koska ne tunnettiin heprealaisia kirjoituksia paremmin. On keskusteltava niiden kirjoitusten kanssa ja pohjalta, jotka kulloinkin määrittävät kulttuuria.

Kirjoitusten ymmärtäminen on laajempi kysymys kuin vain Vanhan testamentin tunteminen.

Luukas osoittaa, että Pyhät Kirjoitukset todistavat Jeesuksesta, mutta opetuslapset olivat sidottuja sellaisiin ajatustottumuksiin ja selityksiin, jotka pitivät heidän mielensä suljettuina.

Ylösnousemus avaa mielen ymmärtämään Kirjoituksia, siis henkistä ja hengellistä todellisuutta, joka välittyy meille kulttuurin määräämin sanoin.

Todistus

Tuntuu uskomattomalta, että epäilevistä opetuslapsista syntyi maailmanhistorian merkittävin liike. Miten se on mahdollista? ”Te olette tämän todistajat”, Jeesus sanoi. ”Minä lähetän teille sen, minkä Isäni on luvannut. Pysykää tässä kaupungissa, kunnes saatte varustukseksenne voiman korkeudesta.” Syntyi yhteisö, joka todisti ylösnousemuksesta Pyhän Hengen voimassa.

Helluntailaisuuden ja karismaattisuuden vaikutuksesta keskustelu Pyhästä Hengestä jämähti viime vuosisadalla juoksuhautoihin. Sieltä on kai jo onneksi noustu. Pyhä Henki ei tehnyt kaikkea sitä, mitä innokkaimmat helluntailaiset odottivat. Muttei luterilainen, Hengen tiukasti saarnatuolin kaiteeseen sitonut puhdasoppisuus ole pärjännyt paljon sen paremmin. ”Pysykää tässä kaupungissa, kunnes” sopii hyvin kehotukseksi meille. Jumala aivan varmasti tekee työtään ja uudistaa kirkkoaan.

Lopuksi

Messussa on ateria, johon kutsutaan outoja ja muukalaisia — niitä, jotka eivät kuulu joukkoon, mutta ovat kiinnostuneita. Ja aterialla me tunnistamme Kristuksen.

Saarna tulkitsee kulttuuria, kun se avaa Kirjoituksia. Saarnan tehtävä on kertoa tuoreesti ylösnousemuksesta ja sen merkityksestä, joka on ilmoitettu Kirjoituksissa.

Messu on lähettäjä heikot ja epäuskoiset opetuslapset todistamaan ja muuttamaan maailman Pyhän Hengen voimassa.

Arto Antturi

vs. kirkkoherra, rovasti, Helsinki

Lampaan elämää

2. SUNNUNTAI PÄÄSIÄISESTÄ
(MISERICORDIA DOMINI) 14.4.
JOH. 10:1–10

Lammas ei ole ihan niin tyhmä kuin sen maine kertoo. Se tunnistaa jopa puolensadan laumakaverin lisäksi sitä vakituisesti hoitavien ihmisten kasvot ja äänen. Laumassa on turvallisinta, joten se ja tuttu hoitaja — oma paimen — kannattaa pitää lähietäisyydellä.

Sen sijaan paimenen työstä haaveilevan urasuunnitelmaa olisi voinut kyseenalaisistaa. Työpaikka oli usein kaukana, asu-mattomalla ja vaikeakulkuisella seudulla. Vuorokaudenajasta tai säätilasta viis, pihalla oli oltava päivin ja öin, sietämättömässä helteessä, rankkasateessa ja jopa lumipyryssä. Laajalle levittäytyvää laidunlaumaa oli varjeltava petoeläimiltä ja rosvoilta. Tuon ajan paimenet olivat kaiken lisäksi alempaa yhteiskuntaluokkaa. Heitä ei juuri arvostettu.

Päivän nimi kirkkovuodessa, Hyvän paimenen sunnuntai, tulee tekstiä seuraavasta jakeesta, joka on vähän väkisin leikattu nykyisestä vuosikerrasta. Siinä Jeesus sanoo olevansa ”Se hyvä paimen”. Ei kelvollinen tai keskiverto, vaan ihan-teellinen valiopaimen. Olosuhteiden raskaudesta viis, hänelle lampaat ovat kaikki kaikessa ja siksi ne myös tunnista-vat hänet. Jeesus kuvaa evankeliumiteks-

tin alkupuolella työhönsä omistautuneen lampaanhoitajan toimia. Paimen on tarkka siitä, että jokainen lammas on tallella. Hän suojelee ja johdattaa ne juuri oikeaan paikkaan. Lampaan taas tulee on vain luottaa ja seurata. Ammattiin liittynyt epäarvostuskin muuttui vertauksesta todeksi myöhemmin Jerusalemissa — kuten sekkin, että hyvä paimen antaa henkensä lampaidensa edestä (Joh. 10:11).

Johannes mainitsee erikseen, etteivät kuulijat ymmärtäneet Jeesuksen paimenvertausta. Se tuntuu oudolta. Vaikka luen tekstiä parituhatta vuotta myöhemmin ja omat kokemukseni lampaista rajoittuu niiden rapsutteluun, niin mielestäni tämä on silti helpommin ymmärrettävissä kuin Jeesuksen vertaukset keskimäärin. Eikö kuulijoille tullut mieleen edes psalmi 23, ”Herra on minun paimeneni”? Toisaalta aikalaiskuulijoiden puolustukseksi täytyy sanoa, etteivät he olleet vielä nähneet pääsiäisaamun tyhjää hautaa saati kuulleet lammastarinoita pyhäkoulussa. Ja kaikkein tärkeimpänä: Pyhä Henki ei ollut vielä avannut heille näiden sanojen sisältöä.

Lampaat tuntevat paimenen äänen. Tunneimme me Jeesuksen ääntä? Moni ainakin koettaa puhua Jeesuksen suulla. Jumala saattaa puhua meille mitä erilaisimmin tavoin arjessamme, ja usein Paimenen johdatus näkyy vasta jälkikäteen. Silti Jumalan puhetta on ennen kaikkea Raamatussa (2. Tim. 3:15–16). Siksi kaikkia jeesuksina esiintyviä pitääkin verrata Jumalan sanaan. Tämän taitaakseen Raamattua kannattaa lukea ja märehtää itsenäisesti.

Paimen tuntee lampaansa nimeltä. Jumalan näkökulmasta emme ole kasvo-ton ihmismassa, vaan Hän tuntee joka yksilön. Näin on silloinkin, vaikka seurakunnassa tuntuisi jäävän muille vieraaksi. Eikä Jumalan näkökulma ole vain hyvänpäiväntuttuutta, vaan Hän näkee kaiken,

syvimpiä toiveita ja pelkoja myöten. Jo kasteessa Kristus kutsuu laumaansa liittyvää nimeltä. Ja koska Jumala tuntee meidät näin hyvin, Hän kuulee myös rukouksemme (Fil. 4:6–7) ja vastaa niihin.

Tekstin lopussa Jeesus lupaa ”yltäkyläisen elämän”. Tästä voisi vetää helposti menestysteologisen tulkinnan ja muuttaa Jumalan lampun hengeksi, joka toteuttaa pienetkin toiveet. Tarkka lukija kuitenkin huomaa, minkä vastakohta lupaus on: varkaan tappo- ja tuhotyön. Jumala on jo antanut meille luomakunnan, jossa olemme, ja elämän, jota elämme. Hän haluaa antaa vielä parempaa ikuisuudessa. Hän antaa myös uskon ja aineettomia lahjoja niin seurakunnan rakennukseksi (1. Kor. 12:1–11) kuin malttia ja lähimmäisenrakkautta elämän tueksi (Gal. 5:22–26). Jälkimmäisistä puhuttaessa mennään helposti *self helpiin*, *life styleen* ja muihin tyylikkäisiin vierasperäisiin termeihin, mutta lopulta asia on hyvin maanläheinen ja yksinkertainen: kristittyinä olemisen ei ole suorittamista, vaan elämistä ja kasvamista Jumalan armossa. Lammas voi kulkea laitumen ja aitauksen väliä, mutta haluaa olla paimenensa lähellä. Todellinen vapaus on lammastarhan sisällä.

Jeesus on melkoisen ehdoton. Hän ei ole ainoastaan portti, vaan ainoa portti. Ei vain Se hyvä paimen, vaan Ainoa hyvä paimen, ainoa keino päästä Jumalan yhteyteen. Tämä ei ole muuttunut vuosien saatossa mitenkään, ja siksi kristillisen kirkon tehtävänä on edelleen julistaa evankeliumia. Eksklusiiviselta, ulossulkevalta, kuulostava sanoma on kuitenkin todella inklusiivinen: Jeesus riittää, ja kuka vain voi ryhtyä Paimenen lampaaksi. Bää!

Juho Ylitalo
teologian opiskelija, Helsinki

Ikuinen tie, totuus ja elämä

3. SUNNUNTAI PÄÄSIÄISESTÄ

(JUBILATE) 21.4.

JOH 14:1–7

Evankeliumissa opetuslapsiaan hyvästelevä Jeesus tuntuu tästä päivästä käsin aivan poikkeuksellisen helposti lähestyttävältä — ovathan opetuslapset tilanteessa, jonka perillisiä olemme yhä: Jeesus, joka tuli tänne tähtemme, on poissa, ja meille on annettu näkemisen sijaan uskomisen tehtävä. Jos tuo tehtävä tuntuu vaikealta, ei sen tarvitse pelottaa, sillä Jeesus selvästi tietää, miltä sinusta ja minusta tulee tuntumaan ja antaa siksi ohjeita ja lupauksia tuleviin aikoihin opetuslapsille ja todistajien ketjussa edelleen meille asti.

Jeesus kehottaa ensin sydämen levollisuuteen ja Jeesukseen uskomiseen. Sitten hän lausuu lupaukset meitä odottavasta suuresta kodista, asuinsijojen valmistamisesta sinne, omasta paluustaan maan päälle ja lopulta vielä meidän viemistemme valmistamaansa kotiin.

”Sinä olet luonut meidät itsellesi, ja levoton on sydämemme, kunnes se Sinussa löytää levon”, kirjoittaa kirkkoisä **Augustinus Tunnustuksia** -teoksensa ensimmäisessä luvussa. Tuo kirkkoisän virke soi samaa säveltä kuin Jeesuksen kehoitus: sydämen levottomuus tyyntyy vasta uskossa Jumalaan ja hänen Poikaansa Kristukseen. Pyhän Hengen synnyttämä usko Kristukseen Vapahtajana ja ainoan tien avaajana Isän luo antaa rauhan, joka voi tyyntyttää levottoman sydämen.

Epävarmuus luo levottomuutta, ja mikä olisikaan epävarmempaa kuin ihmisen kohtalo, josta psalmin kirjoittaja runoilee ”Me katoamme kuin uni aamun tullen, kuin ruoho, joka hetken kukoistaa” (Ps. 90:5). Siihen levottomuuteen Kristus tuo lääkkeen julistaen ihmeellistä sanomaa: sinun ajallisen elämäsi päätte ei merkit-

se toivotonta loppua, vaan kotimatkan seuraavan osuuden alkua. Pois opetuslasten ja meidän luotamme astuva Jeesus ei siis sano hyvästi, vaan näkemiin. Hän menee valmistamaan kotia meille, jossa me saamme asua iankaikkisen elämämme ajan —paikkaa, jossa Ilmestyskirjan mukaan ei ole kyineleitä.

Opetuslapsista Tuomas saa kunnian toimittaa tärkeää tehtävää: keskeyttää Jeesuksen juhllallisen puheen olennaisella kysymyksellä, jonka on rehellisyyden nimissä oltava jokaisen Jeesusta kuuntelevan huulilla viimeistään tässä vaiheessa. Me emme tiedä, kuinka kuoleman jälkeen kuljetaan — me emme tiedä, miten sinne Jeesuksen kuvailemaan Taivaan kotiin todella päästään. Kuinka voisimme seurata häntä?

Jeesus vastaa olevansa tie, totuus ja elämä. Kristuksen tuntemisessa ovat läsnä sekä matka että päämäärä: jo nyt — ja samaan aikaan — ei vielä.

Joka tutustuu Kristukseen, pääsee tutustumaan Jumalaan jo tässä ajassa. Kristuksen sanoissa ihmisen korvat kuulevat Jumalan äänen jo tässä ajassa. Kristuksen seurakunnassa kokoontuu pelastettujen joukko jo ajassa maan päällä. Kristuksen aterialla on tarjolla ikuisen elämän ateriaan sidotussa jumalanpalveluksessa.

Samalla Kristuksen seurakunta on aikojen halki kulkeva matkasaatto, jolla ei ole kotia maan päällä, vaan jonka on pidettävä silmät taivaassa, jotta jalat eivät pysähtyisi ajassa. Kristuksen seurakunta uneksii ikuisesta elämästä ja Karitsan häistä ja kyynelsilmin tähyää taivasta. Tie, totuus ja elämä vievät perille kotiin.

Martti Pyykönen

tiedottaja (SLEY), TM, Espoo

”Minun ystäväni on kuin villasukka, joka talvella lämmittää”

4. SUNNUNTAI PÄÄSIÄISESTÄ

(CANTATE) 28.4.

JOH. 15:10–17

Villasukan vastaansanomattoman arvon ja ylivertaiset ominaisuudet voin toisinaan ottaa täytenä itsestäänselvyytenä. Villasukan jalkaan vetäessäni harvoin ajattelen, millainen vaivannäkö on sen taustalla, että varpaani tulevat pysymään lämpiminä. Mitä jos minulla ei olisi villasukkia lainkaan? Ehkä vasta menetettyäni villasukat tajuaisin muistaa sitä antia, joka niillä minulle on ollut.

Mitä sisältyy siihen, että Jeesus kutsuu seuraajiaan ystävikseen? Usein ystävyteen kuuluu elementteinä ainakin vapaaehtoisuus, keskinäinen vuorovaikutus ja jonkinlaisia yhteisiä toimia tai päämääriä.

Vapaaehtoista ystävyys Jeesuksen kanssa todella on. Emme ole pakotettuja palvelijoita tai orjia. Toisaalta samoin kuin voin kenelle tahansa ystävälleni kääntää selkäni ja toimia uskottomasti, voin toimia myös suhteessa Jeesukseen. Voin toiminnallani ilmaista, etten halua pysyä ystävyys-suhteessa hänen kanssaan. Jeesukselle uskollisena pysyminen on minulle siinä mielessä vapaaehtoista.

Jeesuksen ja hänen ystäviensä kesken on myös keskinäistä vuorovaikutusta. Siinäkin suhteessa emme ole pelkästään palvelijan asemassa. Meillä on lupa kertoa Jeesukselle tunteistamme, toiveistamme ja tarpeistamme. Usein ystävä voi kokea sen nimenomaan luottamuksen osoituksena, että toinen uskaltaa avata omaa heikkouttaan ja tarvitsevuuttaan. Saat kiittää Jeesusta. Saat toisaalta myös valittaa Jeesukselle pahaa oloasi. Ja Jeesus puolestaan todella tahtoo olla ystäviinensä yhteydessä armonvälineiden kautta säännöllisesti. Varmaan usein ystävyteen

kuuluu sekin, että tahtoo säännöllisesti olla yhteydessä.

Joku sanoo ystäviään ”perheeksi, jonka on itse valinnut”. Jeesus kertoo seuraajilleen tässä, että ystäväksi valitseminen on meidän ystävyudessa mennyt nimenomaa niin, että Jeesus valitsi meidät. Ei ole kyse omasta valinnastani. Niin suurta ilon ja ihmettelyn aihetta on vaikea toista keksiä. Tällaisen ihmisen Jeesus halusi valita ystäväkseen! Mihin tämä ihmeellisen armollinen valinta minua kutsuu? Ainakin rakkauteen.

Jeesus kehottaa meitä rakastamaan toisiamme. Mitä rakkaus on? Käsky rakastaa ei varmaan tarkoita käskyä tuntea myönteisiä tunteita toista kohtaan. Se ei liioin ole ehdollista tyyppiä: ”rakastakaa toisia niin kauan kuin heidän toimintansa on kunnollista”.

Rakkaus on ainakin toiselle hyvän tahtomista ja toimimista toisen hyväksi. Toisen hyvää voi ajatella niin tässä ajassa kuin iankaikkisuudessakin. Voi olla tilanteita, joissa luulemme tietävämmä, mikä on toiselle ihmiselle hyväksi, mutta emme todellisuudessa tiedä. Silloin voimme hyvin tarkoituksin toimia toista kohtaan väärin. Rakkaus ja ystävyys vaatii herkkää korvaa ja silmää. Toisaalta voi olla tilanteita, joissa tiedämme ystäväämme paremmin, mikä on hänelle hyväksi. Silloin rakkauden osoittaminen kysyy aika lailla kanttia. Uskallanko puuttua asiaan, joka on toiselle ihmiselle varmasti vahingollista? Uskallanko ottaa puheeksi?

Rakkautta voisi lunnehtia myös rakkaustutkija **Jason Lepojärveä** mukaillen ”osallistumiseksi toisen kukoistukseen”. Mikä voi tulla esteeksi, kun haluan osallistua toisen kukoistukseen? Ainakin kauteudesta tai ylpeydestä käsin voin ajatella, että minun oman kukoistukseni tulisi olla se runsain ja valloittavin kaikista. Silloin voin päätyä lähimmäisen alas painamiseen sen sijaan, että kohottaisin häntä.

Juuri rakkaus on se yhteinen toiminta ja päämäärä, joka minulla on ystäväni Jeesuksen kanssa.

Jeesukselle emme jää etäisiksi tuttavuuksiksi. Hän kertoo kutsuvansa meitä ystävikseen, onhan hän saattanut tietoomme kaiken Isältään kuulemansa. Uskoon, toivoon ja rakkauteen kuuluu oikea tieto. Tämän tieto on ilmaistu meille Raamatussa, jonka käskyt ovat punnittuja ja painavia ohjeita rakkauteen.

Antero Toikka
TM, Helsinki

Kohotetut kädet

5. SUNNUNTAI PÄÄSIÄISESTÄ
(RUKOUSSUNNUNTAI, ROGATE) 5.5.
2. MOOS. 17:8–13

Rukoussunnuntain Vanhan testamentin lukukappale porautuu syvälle Israelin kansan historiaan. Taakse ovat jääneet niin Egyptin orjuus kuin kahtiajakautunut Kaislameri. Horisontissa siintää maitoa ja hunajaa tihkuva Luvattu maa. Matka on kuitenkin yhä kesken, ja moni vaara odottaa tien kulkijoita. Tekstissä mainittu leiripaikka, Refidim, sijaitsi Siinain erämaassa, joka kuuluu nykyisin Egyptille.

Keskellä erämaata kansa joutuu vihamielisen paimentolaisheimon, Amalekin, kynsiin. Ilmeisesti amalekilaiset kiusasivat alituisen paikoilleen asettuneita naapurikansoja ja elättivät itsensä ryöstöretkin. Itse asiassa he olivat israelilaisten kaukaisia sukulaisia, sillä heidän esi-isänsä oli Eesaun, Jaakobin kaksoisveljen, pojanpoika. Erämaaselkkauksesta lähtien näiden kahden kansan välejä korvensi leppymätön viha, joka tulee näkyviin monista raamatunkohdista (esim. 1. Sam. 15:1–9; 30).

Edessä on taistelu tulevaisuudesta, jopa elämästä ja kuolemasta. Jos israelilaiset

häviäisivät, parhaassa tapauksessa he menettäisivät vain suuren osan karjastaan ja muusta omaisuudestaan. Pahimmillaan edessä olisi täystuho: miehet tapettaisiin ja naiset lapsineen vietäisiin orjiksi. Kärjistynyt tilanne vaatii viisaita päätöksiä. Mooses ei lähde itse johtamaan joukkoja, vaan valitsee sotapäälliköksi nuorehkon miehen, Joosuan, joka mainitaan nyt ensikerran. Asetelma on kuin suoraan Hollywoodin suurelokuvasta: taistelukentällä Joosua käyttää miekkaansa, ja kukkulan laella Mooses kohottaa sauvaa pitelevät kätensä kohti taivasta.

Vaikka Joosuan nimi nouseekin esiin, tekstissä korostuu silti Mooseksen asema ja merkitys. Kukkulasta muodostuu toinen taistelukenttä. Kun Mooseksen kädet ovat koholla, ovat israelilaiset voitolla, mutta kun ne vaipuvat alas, pääsevät taas amalekilaiset niskan päälle. Tunnit kuluvat, ja Mooses uupuu. Alkutekstin mukaan hänen kätensä tulevat raskaiksi tai painaviksi (hepr. *kāved*). Samaa sanaa käytetään kuvaamaan vaikkapa taakkaa: ”Syntieni kuorma käy yli voimieni, se on raskas taakka, raskaampi kuin jaksan kantaa” (Ps. 38:5). Mooseksen väsyessä apuun rientävät Aaron ja Hur. Voimakaksikko kannattelee Mooseksen käsiä molemmin puolin aina auringonlaskuun asti. Lopulta israelilaiset voittavat taistelun.

Miksi tämä teksti on valittu rukoussunnuntain lukukappaleeksi? Ei liene yllätys, että monet raamatunselittäjät näkevät Mooseksen esirukoilijana, joka kukkulan laella nostaa kätensä Herran puoleen. Kun vaikkapa **Luther** kommentoi kyseistä kohtaa, hän toteaa: ”Mooses vain rukouksellaan eli käsiään ylhäällä pitäen lyö Amalekin.” Tukeudun tähän tulkintaperinteeseen. Vaikka Mooseksen suuhun ei tällä kertaa asetetakaan yhtään sanaa, hänen kehonkielensä osoittaa, keneltä tulevat apu ja lohdutus. Tähän viittaa myös taistelun jälkeen rakennetun alttarin

nimi, ”Herra on minun sotalippuni”. Näin ollen koko raamatunkertomus alleviivaa Jumalalta tulevan avun — ja siten myös rukouksen — merkitystä.

Mihin suuntaan saarnaava voisi kuljettaa? Yksi kokeilemisen arvoinen reitti voisi keskittyä rukoustaisteluun tai -työhön. Monilla kristityillä lienee kokemusta hetkistä, jolloin hartaus valtaa mielen, ja rukous pulppuaa sisimmästä kuin raikas lähde. Toisinaan tilanne on aivan päinvastainen. Ajatus harhailee, ja vaikuttaa siltä, että rukoukset ponnahtavat huoneen katosta takaisin. Silloin rukoilijalta vaaditaan sitkeyttä ja kestävyyttä. Kun norjalaispastori **Ole Hallesby** kirjoittaa rukoustaistelusta, hän kiistää, että ihminen voisi rukouksellaan taivuttaa Jumalan puolelleen. Jumala on hyvä, ja hänen tahtonsa meitä kohtaan on hyvä ja armollinen. Pikemminkin kyse on väänöstä oman itsemme kanssa. Hallesby mainitsee kaksi asiaa, jotka usein estävät tai keskeyttävät esirukoustyömme: itserakkauten ja mukavuudenhalun.

Kuulijan voi johtaa pohtimaan, löytyykö hänestä itsestään tarvittavaa sitkeyttä: ”Kuvittele, että olisit kukkulalla Mooseksen paikalla. Miten toimisit tuossa kiperässä tilanteessa? Jaksaisitko kannatella käsiäsi iltaan asti? Jatkaisitko rukousta vai luovuttaisitko ja löisitkö hanskat tiskiini?”

Kristityn on hyvä ympäröidä itsensä rukoilevilla ystävillä. Ei Mooseskaan jäänyt yksin, vaan hänellä oli vierellään Aaron ja Hur. Tästäkin voi ottaa mallia. Pienen rukouspiirin yhteinen rukous rohkaisee ja selättää nurkan takana vaanivan laiskuuden. Se toimii kuin lauantai-illan lenkki-seura: on pakko lähteä liikkeelle, vaikei aina huvittaisi.

Varhaiskirkon apologetta **Justinos Marttyyri** huomioi, että Mooseksen kohotetuista käsistä muodostuu ristinmerkki. Rukouksesta puhuttaessa onkin aina muistettava Jeesus ja hänen työnsä.

Muutoin rukouksesta katoaa mielekkyyttä ja siitä tulee vain suoritusta. Kristillinen rukous kumpuaa verisen ristin ja tyhjän haudan ääreltä. Jeesus raivasi tien Jumalan luokse. Hän avasi laajakaistan, joka ei pätki eikä tukkeudu.

Lasse Pesu
pastori (SROS), Alajärvi

Taitekohdasta maan ääriin saakka

HELATORSTAI 9.5.

AP. T. 1:1–11, LUUK. 24:46–53

Luukkaan kaksoisteoksessa Jeesuksen taivaaseenastuminen muodostaa taitekohdan, jossa evankeliumi vaihtuu Apostolien tekoihin. Tänäpä olemme tässä taitekohdassa.

Kristuksen ilmestymisestä ylösnousemuksen jälkeen kertovat kaikki evankelistat. Mark. 16:9–20 tiivistää ilmeisesti muiden evankelistojen kertomuksia, Johannes taas kertoo tämänkin omalla tavallaan. Matteuksen ja Luukkaan evankeliumien kertomukset voivat taas vaikuttaa ristiriitaisilta:

Kaikki yksitoista opetuslasta lähtivät Galileaan ja nousivat vuorelle, minne Jeesus oli käskennyt heidän mennä. Kun he näkivät hänet, he kumarsivat häntä, joskin muuttamat epäilivät. (Matt. 28:16–17)

Jeesus vei opetuslapset ulos kaupungista, lähelle Betaniaa, ja siellä hän kohotti kätensä ja siunasi heidät. Siunatessaan hän erkani heistä, ja hänet otettiin ylös taivaaseen. (Luuk. 24:50–51)

Apostolien teoissa sanotaan taivaaseenastumisen tapahtuneen Öljymäeltä. Matteuksen evankeliumissa Jeesus käskii opetuslastensa lähteä Galileaan. Johanneksella taas Jeesus ilmestyy heille (myös Galileassa (Joh. 21).

Luukas tahtoo siis korostaa Jerusalemiä, koska tekstit mainitsevat Jeesuksen kehottaneen opetuslapsia jäämään kaupunkiin (Luuk. 24:49; Ap. t. 1:4). Tämä ei kuitenkaan tarkoita, etteivätkö he olisi voineet käydä pääsiäisen ja helluntain välillä Galileassakin kuten Matteus ja Johannes todistavat.

Itse taivaaseenastuminen kuitenkin tapahtuu Jerusalemin lähellä Öljymäellä, ei Galileassa. Matteuksen evankeliumihan ei suoraan edes mainitse taivaaseen astumista! Vuori on jälleen Jumalan erityisen kohtaamisen paikkana kuten Siinai Mooseksella, Hooreb Elialla tai Kirkastusvuori.

Päivän teksti alkaa kuin kesken Jeesuksen puheen. Luuk. 24:44 Jeesus viittaa Vanhaan testamenttiin, sen kolmeen pääosaan: lakiin, profeettoihin ja psalmeihin (jotka olivat kolmannen osan, *kirjoitusten*, ensimmäinen ja laajin osa), jotka kaikki todistavat hänestä. Jeesuksen tunteminen avaa meille koko Vanhan testamentin (24:45). Siksi kirkko lukee Vanhaa testamenttia Kristuksesta käsin.

Luukkaan loppu toimii lähtölaukauksena lähetyskutsulle Jerusalemistä maan ääriin asti. Tätä etenkin apostolit kutsuttiin kirjoituksissaan todistamaan, samoin kaikki kristityt on kutsuttu todistamaan kaikkialla.

Luukkaan Jerusalemi-keskeisyys liittyy varmasti helluntaikuvaukseen. Jerusalemistä tulee pelastuksen keskus: siellä Kristus kärsii, nousee kuolleista, astuu taivasiin ja siellä Pyhä Henki vuodetaan maan päälle.

Eikä Jeesus jätä omiaan yksin ja orvoiksi, vaan siunaa heitä ja antaa heille lupauksen Pyhästä Hengestä. Nyt viimein opetuslapset kunnioittavat Jeesusta kumartaen häntä kuin Jumalaa (kr. *proskynēō*, 24:52).

Apostolien teoissa Luukas taas korostaa eri elementtejä. Jeesus todistaa opetuslapsilleen Jumalan valtakunnasta (Ap. t. 1:3).

On hyvä muistaa, että kreikassa ”Jumalan valtakunta” (kr. *basileia tou theou*) ei merkitse vain (tai edes välttämättä ensisijaisesti) maantieteellistä valta-aluetta, vaan paremminkin *basileia* tarkoittaa ”kuninkuutta”, ”hallintavaltaa” tai ”kuninkaan valtapiiriä”. Myös ylönousemus on merkki tästä kuninkaallisesta hallintavallasta, vaikka suomalaisen olisi vaikea ymmärtää sitä alueellisen valtakunnan merkiksi.

Isä täyttää Pojan lupauksen ja Pyhä Henki annetaan taivaasta. Näin Kolminaisuus näkyy tässäkin. Pyhän Kolminaisuuden teot ovat jakamattomat: tässäkin Isä, Poika ja Pyhä Henki toimivat yhdessä.

Apostolien tekojen ohjelmajulistuksena on Ap. t. 1:8: ”Mutta te saatte voiman, kun Pyhä Henki tulee teihin, ja te olette minun todistajani Jerusalemissa, koko Juudeassa ja Samariassa ja maan ääriin saakka.” Juuri siitä tässä kirjassa ja lähetystyössä on kyse! Kristuksen evankeliumi kaataa kansalliset ja muut raja-aidat: se lähtee Jerusalemistä Juudeaan, juutalaisilta näiden halveksimille samarialaisille ja lopulta pakanoille, meillemme. Evankeliumi taas leviää Jerusalemistä ympäri maailmaa saavuttaen kirjan lopussa maailman keskuksen, Rooman. Sitten se tulee aina tänne Pohjolaan asti. Mutta yhä vielä on kansoja ja ihmisiä, jotka eivät ole sanomaa Kristuksesta kuulleet, ja heitä on yhä enemmän täällä nimikristillisessä kotimaassammekin.

Apostolien teot alkaa (ja päivän epistola päättyy) samoihin tunnelmiin kuin mistä Luukkaan evankeliumi alkoi: Enkelit ilmoittavat Jeesuksen tulemisen. Evankeliumin alkuluvuissa enkelit ilmoittivat Jeesuksen ensimmäisen tulemisen Sakariaalle, Marialle ja paimenille ja kukin sai tehtävän siihen liittyen ja niin he menevät sitä täyttämään: Sakarias vaimonsa luo, Maria suostuen Herran äidiksi, käyden Elisabetin luona ja matkustaen Betleheemiin, jossa Miikan ennustus Messiaasta täytyisi (Miika 5:1–3). Paimenet taas

rientävät kiireesti Betlehemiin katsomaan vastasyntyntä enkelin käskyn mukaan.

Nyt enkelit ilmoittavat Jeesuksen toisen ja kunniallisen tulemisen apostoleille. Tähän liittyen Jeesus on antanut näille tehtävän olla evankeliumin todistajia. Tämä on yhä kristikunnan tehtävä, ja todistus kaikille kansoille on vielä kesken. Lähtekäämme mekin iloisesti tähän työhön lähellä ja kaukana, sanoin ja teoin, varoin ja rukouksin, sillä me kaikki olemme tämän Jeesuksen evankeliumin todistajia.

Jussi Seppälä

toimitussihteeri, pastori, Kauniainen

Kaiken näkevä Jerusalemi

6. SUNNUNTAI PÄÄSIÄISESTÄ

(EXAUDI) 12.5.

SAK. 14:7–9

Kerran tulee aika — milloin, sen Herra tietää — jolloin yö on kirkas kuin päivä eikä ilta enää pimene. Silloin virtaavat Jerusalemiä elämää antavat vedet. (Sak. 14:7)

Raamatun tapahtumissa Jerusalemi on kaiken keskus. Vanhan testamentin tekstit pyöriivät tuon kaupungin ympärillä, sen tapahtumista tulkitaan ajan merkkejä ja profeetat ennustavat kaupungin tulevaisuutta. Jeesuksen elämän, kuoleman ja ylösnousemuksen myötä historian tärkeimmät tapahtumat sijoittuvat Jerusalemiin. Eikä kaikki pääty Raamatun lehdille. Jerusalemi on yhä uutisten keskipisteessä ja tilanne sen lähialueilla on kaikkea muuta kuin vakaa. Sakarjan sanoin vain Herra tietää sen, milloin rauha tulee.

Jerusalemin historia Raamatun ajoista tähän päivään on ollut yhtä rauhan ja sodan taistelua. Historia on kuin heiluri, joka ei koskaan pysähtynyt kumpaankaan, vaikka ihmiset ovat toivoneet sen päätyvän rauhaan.

Rauha kuitenkin tulee! Sakarjan kirjan sana tulevasta Jerusalemiä, josta virtaa-

vat elämää antavat vedet, aukeaa meille siunaukseksi monin tavoin. Tekstin tapahtumien aikana ihmiset kuuluivat sanoissa hyvin konkreettisen odotuksen. Se oli kuin kuiskausta Jerusalemin pölyisillä ja auringon paahtamilla kaduilla: ”Vielä tulee se päivä, kun me saamme täällä elää rauhan, siunauksen ja hengellisen yltäkylläisyyden aikaa.”

Tänä päivänä voimme ymmärtää Sakarjan kirjan Jerusalemissa viittauksen Jeesukseen. Golgatan ristiltä virtasivat elämää antavat vedet, vaikka monet eivät sitä silloin ymmärtäneet. Sanoissa näemme yhteyden myös Pyhän Hengen vuodatamiseen. Me, jotka emme voineet nähdä Jerusalemin kaduilla kävellyttä Jeesusta omin silmin, voimme silti uskoa häneen Pyhän Hengen synnyttämin uskon silmin.

Jerusalemin moninainen historia on kuin tiivistelmä ihmisen elämästä, joka keikkuu onnen ja epäonnen, rauhan ja riitojen, ilon ja surun päivien välillä. Pitkän elämän eläneet pystyvät omalla kokemuksellaan todistamaan, miten suru ja elämän raskaat puolet kohtaavat kaikkia. Niin käy viimeistään silloin, kun joudumme luopumaan läheisistämme. Viisas sydän osaa vaikeankin ajan keskellä odottaa elämältä ja Jumalalta jotain kaunista. Viisas sydän osaa kiinnittää katsetta Jumalan huolenpitoon tässä ajassa ja ajan tuolla puolen.

Niinpä Sakarjan kirjan sanat tulevasta Jerusalemiä voivat olla myös vertaus oman elämän hengellisistä lepopaikoista. Jumala tarjoaa meille hengellisiä keidashetkiä, jolloin rauha, armo ja kiitollisuus valtaavat mielen. Siinäpä hyvä rukous ja asia, jota odottaa!

6. sunnuntai pääsiäisestä on Pyhän Hengen odotuksen sunnuntai. Silloin muistelemme sitä, millaista kristittyjen elämä oli Jerusalemissa ennen helluntain tapahtumia. Ennen taivaaseenastumistaan Kristus lupasi omilleen Pyhän Hen-

gen ja kehotti heitä odottamaan tämän lupauksen täyttymistä.

Meille kirkkovuoden kierto ja siihen sisältyvä odottaminen on vertauskuvallista. Kirkkovuosi on kuin toistuva näytelmä tai hyvä televisiosarja, jonka haluamme nähdä uudelleen ja uudelleen. Kirkkovuosi on teatteria Jumalan edessä ja näytelmiä hänen kanssaan. Vaikka tiedämme upean loppuratkaisun, saapuvan helluntain ja Pyhän Hengen vuodattamisen, voimme samaistua ensimmäisten kristittyjen odotukseen. Tuolla samaistumisella voimme oivaltaa jotain oman elämän odotuksista. Missä asioissa saamme kokea saman kuin he: odotus palkitaan, virvoitusta kaipaava usko saa juodakseen, kärsivällisyys kannattaa ja toivottomuudesta kärsivä näkee toivon näköaloja.

Opetuslasten odotuksen äärelle pyhäytyminen avaa mahdollisuuden kysyä myös itseltä: Mitä me Jumalalta tänään konkreettisesti odotamme ja kaipaamme? Miten osaisimme enemmän kiinnittää katsetta siihen hyvään työhön, jota Jumala tekee erilaisten odotuksien kautta? Joskus on niin, että matka on yhtä tärkeä kuin päämäärä.

Sakarjan kirjan kirkkovuoden teksti päättyy lupaukseen: *Sinä päivänä Herra on oleva koko maanpiirin kuningas. Hän on oleva yksi ja ainoa Jumala ja hänen nimensä ainoa, jota avuksi huudetaan (Sak. 14:9).* Oma kokemukseni on, että uskoa Jumalaan haastetaan monelta suunnalta. Jumalaan turvaava ihminen voi saada osakseen vääränlaista epäluuloa tai outoja katseita. Armoa on, että saamme luottaa myös tämän lupauksen täyttymiseen. Tulee vielä aika, jolloin kaikki ymmärtävät Jumalan todellisuuden, suuruuden ja rakkauden jokaista ihmistä kohtaan. Kun sen päivä tulee, sen näkee niin Jerusalemin kuin jokainen ihminen.

Tuomas Luoma
kappalainen, TM, YTM, Lahti

Pienoisevankeliumi

HELLUNTAI 19.5.

JOH. 3:16–21

Pienoisevankeliumi on Raamatun tunnetuimpia kohtia. Usein se muistetaan ulkoa, mutta aina sitä ei osata liittää taustalla olevaan Vanhan testamentin kertomukseen (4. Moos. 21:4–9). Juuri sillä tavalla ja siihen mittaamme Jumala on kuitenkin rakastanut tätä pimeää, kurjaa maailmaa, että antoi Jeesuksen, kalleimpansa, korotettavaksi ristille. Aikoinaan autiomaassa oli kohotettu pronssikäärme, johon katsominen paransi myrkkypiston saaneet. Nyt kyse on suonissamme soutavasta synnin myrkystä ja avusta siihen: vielä syvemmästä näkemisestä eli Jeesukseen uskomisesta.

Evankeliumin edellä Nikodemos on käynyt yöllisen keskustelun Jeesuksen kanssa, koskien uudestisyntymistä. Siitä kerronta jatkuu, joko Jeesuksen suulla tai apostolin pohdintana, yhtä kaikki Jumalan sanana. Kyse on yhä siitä, kuka saa iankaikkisen elämän — ja miten. ”Mikä on syntynyt lihasta, on lihaa, mikä on syntynyt Hengestä, on henkeä”, oli Jeesus todennut (Joh. 3:6). Tarvitaan siis, ei vain uutta elämäntapaa, vaan kokonaan uusi elämä. Synteihinsä kuollut ihminen tahdotaan herättää sananmukaisesti henkiin armonvälineiden osallisuudessa, armahdaen hänet Kristuksen tähden (Ef. 2:1). Näin puolestamme kuollut, ylösnoussut ja taivaaseen astunut Herra itse synnyttää meidät uudesti, ylhäältä (Joh. 3:3), vuodattaen sieluumme ”tulevan maailman voimia.” (Hepr. 6:5) Henkensä kautta Kristus tahtoo sitten myös jatkaa työtään uskovassa, asuen hänen sydämessään.

Niinpä pätee, mitä *Elämä*-lehden pääkirjoituksessa taidettiin joskus todeta: Ei ole saarnassa neuvottava ihmisiä odottamaan Pyhää Henkeä, vaan sanaa on saarnattava niin, että kuulijat siitä saavat Hengen lahjan. Kun sinulle julistetaan kaikki

syntisi anteeksiannetuiksi Jumalan Pojan veressä, niin sinä saat sekä Pyhän Hengen että uskon, jos et jää evankeliumin vastustajaksi. Sana rististä on tänäänkin elävä ja voimallinen. Kun kaste ja ehtoollinen vielä sisällytetään julistuksen ytimeen, saamme vastauksen kysymykseen, missä on se ”ristin juuri”, jonne syntisten kannattaa kokoontua Kristusta katsomaan. Ja kuulemaan: ”Ei Jumala lähettänyt Poikaansa maailmaan sitä tuomitsemaan, vaan pelastamaan sen.” (Joh. 3:17)

Jeesus on, paitsi meidän, myös koko maailman syntien sovittaja (1. Joh. 2:2). Kaiken takana on Luojamme myriadinen, aivan käsittämätön syntisrakkaus. Silti kysymys ei ole siitä, että kaikki pääsevät taivaaseen, koska Jumala on niin hyvä. Sen sijaan kerrotaan, että Jumala on rakkaudessaan niin hyvä, että on uhrannut ainoan Poikansa pelastaakseen meidät (Room. 8:32). Sen vuoksi meille jokaiselle tarjotaan pelastumisen mahdollisuutta ja se mahdollisuus on Jeesuksen luokse tulemisessa ja Hänen lunastusarmoonsa turvaamisessa, päivästä päivään. Sellainen henkilökohtainen usko Jeesukseen pelastaa, se vie ”eloon, iloon, elämään”, jo täällä nyt.

Niin pelastutaan myös ikuiselta kadotukselta. Sitä tarkoittava alkukielen ilmaus merkitsee kyllä myös tuhoutumista tai häviämistä. Miksi emme tulkitse niin, vaan ”raskaimman jälkeen”? Uudessa testamentissa puhutaan vastaavin sanakääntein esimerkiksi nardusöljystä, jota kaadetaan tuhlaavasti (Matt. 26:8). ”Millaista haaskausta!”, sanotaan siihen käänöksessä. Tuossa ja vastaavissa tapauksissa mikään ei siis raukea olemattomiin(!), vaan alkuperäinen käyttötarkoitus jää toteutumatta. Ja tokihan Raamattu opettaa kadotuksen ikuisuutta aivan suorankin (2. Tess. 1:6–10). Eli mikä helvetti siis on? On sanottu: Se on paikka, jossa jokaiselle selviää, mikä suuri onni olisi saada olla Jumalan kanssa ikuisesti. Se

on paikka, jossa ihminen tietää jäävänsä paitsi jostakin suuresta ja ihanasta.

Ehkä juuri tietoisuus tuosta polttaa siellä eniten? Silloin parannus on kuitenkin jo myöhäistä, mutta vielä se ei ole! Kadotuksen kauhuja vasten me juuri ymmärrämme, kuinka kallis on sielun asia ja kuinka suuresta voitosta taivaaseen pääsyssä lopulta onkaan kysymys. Mutta samalla aavistamme myös tämän hetken mittaamattoman arvon: jokainen tilaisuus uskoa on tilaisuus olla uskomattakin, jokainen tilaisuus pelastua on myös tilaisuus joutua hukkaan. Langennut maailma on jo tuomion alainen (Joh. 3:18–21) ja ellei mitään tehdä, päädytään sinne, minne ollaan menossa. Toiset valitettavasti rakastavat loppuun asti sitä, mikä on pahaa ja häpeällistä, koska se antaa niin paljon etua ja nautintoa tässä ajassa. Siksi he Valon (Joh. 8:12) kohdatessaankin pakenevat vain syvemmälle pimeyteen.

Toiset sen sijaan tahtovat kömpä silloin koloistaan kuin mitkään yököt, he tulevat Valoon, räpiköiden siipirikkinakin läpi esteiden, armoon ja elämään. Tätä ihmeellistä Jeesus-valoa saamme mekin saarnoissamme olla esillä pitämässä; onhan sittenkin vielä pelastuksen päivä (2. Kor. 6:2). Juuri helluntaina se puhkeaa täyteen loistoonsa, kuten päivän perinteisestä epistolasta voimme lukea (Ap. t. 2:1–13). Kunpa edes jotakin tästä, suoranaisesta Kristuksen Kirkon kevät-hurmioista, saisimme viestittyä! Koetko, ettei se oikein istu pirtaan; että on tässä omatkin heijastimet noessa? Sanon kuten äskettäin edesmennyt, rakas työtoverini: ”Äläpä mittään!” **Niilo Tuomenoksakin** rohkaisee: ”Jumalalla on varaa pitää ja sytytellä myös vähävaloisia lamppeja, jopa kuin saunatuijuja. Pilkkopimeässä niilläkin on tehtävänsä.”

Petri Kortelahti

julistustyön johtaja, pastori, Kauniainen

Salattu Jumala

PYHÄN KOLMINAISUUDEN PÄIVÄ 26.5.
MATT. 28:16–20

On oikeastaan paradoksi, että Kolminaisuuden päivän aiheeksi on annettu yllä oleva käsite, ”Salattu Jumala”. Salatusta ei voida tietää mitään, kun taas se, että määritellään sitä, millainen Jumala on, vaatii välttämättä ilmoitusta, joka ei voi olla ihmisen keksintöä, vaan on mahdollinen vain Jumalan oman ilmoituksen nojalla.

Hienosti Jumalan salattua olemusta kuvaa tuhat vuotta sitten eläneen persialaisen matemaatikon ja runoilijan **Omar al Khaijamin** runo ”Käsittämätön Jumala”:

*Koskaan ei omin voimin Jumalaansa
voi löytää vajavainen ihmislapsi.
Tyhmä jos ois tai viisautta täynnä
hän sua Korkein ymmärtää ei taida.
kun äänes soi ei korva kuulla voi.
Sä etehemme käyt, me raukat emme nää.
Turhaan me ponnistamme,
turhaan etsimme sua
me vajavaiset ihmislapset.*

Raamatun mukaan syntiinlankeemus johti eroon Jumalasta ja sen merkitys koskee myös kaikkea Häntä koskevaa tietoa. Raamatun ajatus, ettei Häntä voida nähdä tarkoittaa sekä kaikkia aistejamme että sydämen, sisäisen aavistuksen ja oivalluksen tasoa. Kaikki Häntä koskevat ajatukset nousevat ihmisestä eivätkä ne parhaimmillaankaan voi tavoittaa luotettavaa totuutta, Jumalaa sellaisena, kuin Hän on. On vain yksi mahdollisuus: Jumalan oma ilmoitus, joka välittää sekä oikea tiedon Hänestä että yhteyden ihmisen ja Jumalan välille.

Puheessaan Ateenan Areiopagilla apostoli Paavali puhui aikansa viisaille, miten Jumala on luonut ihmiskunnan ja antanut kansoille niiden asumisen ajat ja rajat, ”että he etsisivät Jumalaa, jos ehkä voi-

sivat hapuilemalla Hänet löytää”. Sitten hän jatkoi, miten Jeesuksen välityksellä Jumala tekee itsensä tiettäväksi. Ja Johanneksen evankeliumin alussa kirjoitetaan ”Sana tuli lihaksi ja me saimme katsella Hänen kirkkauttaan”. ”Jumalaa ei ole kukaan koskaan nähnyt. Ainoa Poika, joka itse on Jumala ja joka aina on Isän vierellä, on opettanut meidät tuntemaan Hänet.”

Raamattu, jonka me kristityt uskomme olevan Jumalan ilmoitus ihmiselle, piirtää meille Jumalasta kuvan Kolminaisuutena. Jumala on Luoja, Lunastaja ja Pyhittäjä: Isä, Poika ja Pyhä Henki. Keskeisimpiä Raamatun kohtia on Matteuksen lähetyksensä. On tärkeää nähdä, ettei se ole lainkaan ainoa kolminaisuutta korostava kohta. Johanneksen evankeliumin lukujen 14–16 keskeiset kohdat kertovat samasta. ”Kun minä menen pois, minä Hänet (=toisen puolustajan, Pyhän Hengen) teille lähetän.” ”Isä ja minä tulemme hänen (=uskovan) tykönsä ja jäämme hänen tykönsä asumaan.”

Ajatus Kolminaisuudesta, yhdestä Jumalasta kolmena persoonana, on salaisuus, jota ei järjellä ymmärretä. Se kuitenkin vastaa syvästi inhimillistä uskonnollista etsintää. Se antaa vastauksen kysymykseen olemassaolosta. Miten selittyy se, että jotakin — maailmankaikkeus — on olemassa? Meidän ei tarvitse asettua vastustamaan tieteellisiä selityksiä; oleellista on kaiken alkuperä Jumalan luomistyössä, mikä taas on tieteen kentän ulkopuolella. Vaihtoehtoina eivät ole teistinen ja ateistinen maailmankatsomus, vaan teistinen ja agnostinen näkemys.

Toiseksi ajatus Kominaisuudesta vastaa ihmismieltä tyydyttävästi kysymykseen pahuudesta ja syyllisyydestä. Onko siihen ratkaisua? Voidaan ajatella toisaalta ns. teodikean ongelmaa: miten olemassa oleva pahuus selittyy, jos Jumala on kaikkivaltias ja hyvä? Siten, että Hän hyvydessään lahjoitti vapauden. Ja kun

ihminen käytti vapautensa väärin valiten pahuuden, Hän valmisti Poikansa uhrissa tien anteeksiantamukseen ja sovintoon ihmisen ja itsensä välillä.

Ja kolmanneksi kysyessämme apua, lohdutusta, voimaa ja johdatusta, meille luvataan Jumalan oma läsnäolo, joka merkitsee Pyhän Hengen asumista meissä. Hänessä Jeesus itse on kanssamme ”maailman loppuun asti”.

Lähetyskäsky on samalla kastekäsky. Kun Jumala haluaa välittää kaikille tiedon itsestään ja sovituksista Pojassaan, Hän tekee sen, jotta kaikki saisivat mahdollisuuden omistaa Hänet ja Hänen lahjansa. Koska Hän kohtelee ihmistä persoonallisesti eikä mekaanisesti, Hän antaa julistaa evankeliumia uskossa vastaan otettavaksi. Evankeliumin julistukseen kuuluu julistetun ja kirjoitetun sanan ohella myös kasteen sakramentti. Alkutekstin ja edellisen Kirkkoraamatun partisiippi-muodot, toisin kuin nykyisessä Raamatun

suomennoksessa, kertovat välineellisyydestä. Jeesuksen opetuslapsiksi tullaan uskon ja kasteen välityksellä. Ne eivät syrjäytä uskoa, vaan antavat sille perustan. Jumalan lahja on aina ensin, lahjan voi ottaa uskoen vastaan vasta kun se on annettu. Siksi kasteen korostaminen ei tee tyhjäksi uskoa. Nykyinen käännöksemme voi antaa aihetta virheelliseen asioiden järjestykseen: Ensin tehdään ja tullaan opetuslapsiksi, sitten otetaan vastaan kaste ja kolmanneksi opetetaan ja opetellaan pitämään Jeesuksen opetukset eli noudattamaan niitä. Lahja, pelastus, osallisuus sovitukseseen, yhteys Jumalaan, Jeesuksen opetuslapsuus annetaan armonvälineissä. Vastaanottaminen tapahtuu uskolla. Tämä mahdollistaa myös kaiken Jeesuksen meille käskemän pitämisen, joskin täällä vielä kovin keskeneräisesti. ●

Arno Toivanen
emerituskirkkoherra, rovasti, Iisalmi